

הזימור השבועי

בספר הקדוש

תומר דבורה

כפי שנמסר בקצרה מדי שבוע על ידי
מורנו הגאון רבי מאיר סנדר שליט"א
מו"צ בעיה"ק ירושלים תובב"א, מח"ס 'דברי מאיר' ועוד

תומר דבורה – המידה השביעית: "ישוב ירחמנו" [ב'] – נמסר ביום ב' י"ב מרחשוון תשפ"ו גיליון מס' 8

הקדמה:

אנחנו עוסקים כבר תקופה בספ"ק "תומר דבורה" שחיבר המקובל האלהי ר' משה קרדובר זיע"א, וכולו מדבר על העניין של ההליכה בדרכי ה' יתברך ועפ"י ג' מידות של רחמים, - השבוע ביום י"א מרחשוון היה היאראצייט של רחל אמנו ע"ה וזכיתי להיות על ציונה הקדוש בבית לחם במוצ"ש ליל ההוללה ולהניח את ידי על המצבה המפורסמת עם עוד אלפים מישראל שהגיעו למרות הקושי הגדול, ואכמ"ל, והנה, מקור זה שרחל אמנו ע"ה נפטרה ביום י"א מרחשוון מופיע בחז"ל מפורש, ב"לקוט שמעוני" (ריש פ' שמות) ששם מובא יום לידתם ופטירתם של י"ב השבטים, וכתוב שם שבנימין נולד ביום י"א מרחשוון ונפטר ביום י"א מרחשוון, וכתוב בפסוק (וישלח – ל"ה, י"ז - י"ח): "ויהי בהקשותה בלדתה ותאמר לה המילדת אל תיראי כי גם זה לך בן ויהיה בצאת נפשה כי מתה ותקרא שמו בן אוני ואביו קרא לו בנימין", נמצא שביום שבו נולד בנימין נפטרה רחל אמנו ע"ה, וידוע מה שאמרו חז"ל שבשעת חורבן בית המקדש הגיעו כל האבות והאימהות לפני הקב"ה ובכו לפניו על בניהם שלא יגלו, וכיון שעבדו ע"ז והתמלאה סאתם נחתם גזר דינם ולא שמע הקב"ה לתחינתם, ובקשו לפניו שיחזירם מן הגלות, וגם על זה לא נענו, אך כשהגיעה רחל אמנו ע"ה אמרה לפניו: "רבש"ע! מה לך שהכניסו בניך צרתך לביתך גם אני הכנסתי צרתי לביתי ולא עוד אלא שמסרתי לה סימנים! והיינו שמה בכך שהם עבדו ע"ז שזהו "צרתה" של הקב"ה כביכול [צרה = מלשון שני נשים שצרות זו לזו, וכלשון הפסוק: "ואשה אל אחותה אל תקח לצדור"], גם אני הכנסתי "צרתי" לביתי, והיינו מה שהיא נתנה את לאה ליעקב, ולא עוד אלא שמסרה לה סימנים, ואמר לה הקב"ה: "רחל בשבילך אני מחזירים! שנאמר כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולתך נאם ה' ושוב בנים לגבולם! והנה רואים מזה גודל עניין ומעלת הוויתור שבשביל זה הקב"ה יחזיר את עם ישראל בזכות וויתורה של רחל אמנו ע"ה, ובאמת כל יסוד ג' מידות של רחמים שלמדנו ועוד נלמד בעז"ה יש בהם עניין הוויתור, וניקח לדוגמה את המידה השנייה שלמדנו שהיא: "נושא עוון", שלא רק שהקב"ה מקבל את זה שהאדם חטא אלא שהוא: "נושא עוון", וכמו שביארנו ביאורו שהוא מחזיק את המשחית שנולד מהעוון ומחיייה אותו ומפרנס אותו כדי קיומו, וכן רחל אמנו ע"ה וויתרה בדרגת הוויתור הגדולה ביותר שהרי יש הרבה אנשים שמוותרים אך יש דרגות בזה ויש כאלו שמוותרים אבל עם פרצוף, או במצב של בדיעבד, אמנם וויתור כזה כמו של רחל, שהוא בבחינת: "ולא עוד אלא שמסרתי לה סימנים!" זה דרגה המזכירה ג' מידות אלו! ולא פלא שבשבילה הקב"ה יחזיר אותנו מהגלות במהרה!

כמו"כ היום י"ב מרחשוון חל היאראצייט של מרן הגאון ר' יהודה יהושע צדקה זצוק"ל ר"י "פורת יוסף" (נפטר בשנת תשנ"ב – לפני 34 שנה), {זכיתי להיות זצוק"ל בליה בציונו שלמדנו הקדוש בבית העלמין סנהדריה יחד עם עוד רבים, והדלקתי נר ואמרו שם קדיש}, שמסופר עליו סיפורים רבים על מידת הווערנות המופלגת שלו ואף כשפגעו בו אנשים שונים השיב להם טובה תחת רעה, וכמו שמלמד אותנו רבינו זיע"א בספרו "תומר דבורה", ובעז"ה נלמד מדרכיהם, ונלך בדרכי הקב"ה ונכ"ל.

בשבוע שעבר למדנו את החצי הראשון של המידה הז' – "ישוב ירחמנו", ולמדנו שהקב"ה לא בלבד שהוא מקבל השבים, אלא מעלה אותם לדרגה הרבה יותר גבוהה וכדאיתא בגמרא ברכות (ל"ד:): "במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד", וכן הביא רבינו זצוק"ל את דברי הגמ' מנחות (כ"ט:): שדורשת את צורת אותיות הא' – ב', ואומרת שלה' יש פתח מלמטה כדי שיהיה לאדם פתח לצאת אם הוא רוצה לחטוא כדי שלא לשלול ממנו הבחירה, וכן יש לה' פתח לחזור מלמעלה כדי שיכול האדם לחזור, ולמדנו לי השבוע מורנו ר"ה הגאון ר' בנימין דרייפוס שליט"א חידוש נפלא שלא אמרתי בשיעור הקודם והוא טעם למה הה' פתוחה מצד שמאל דווקא? כיון שהאדם שחוטא יש לו כל הזמן לעשות גדרים לעצמו, וכמו שכתב רבינו זצוק"ל, ואמרו

חז"ל: "כל פניות שאתה פונה לא יהיו אלא לימין", ודעת רוב הפוסקים (כמובא בשו"ע הל' חנוכה) שהכוונה שיש ללכת משמאל לימין, וכן שמאל רומז על החטאים והדינים, וימין על רחמים וקדושה, ולכן הוא חוזר מימין היינו להגיע כמה שיותר משמאל לימין לקדושה ולתשובה, והבן.

כעת נקרא לשון רבינו זצוק"ל בחלק השני של מידת: "ישוב ירחמנו" ונבאר בס"ד:

המשך הז' - ישוב ירחמנו

ומשעם זה במקום שבעלי תשובה עומדים וכו' מפני שלא נכנסו דרך פתח הצדיקים כדי שיהיו עם הצדיקים, אלא נצטערו ועלו דרך פתח העליון וסגפון עצמן ונבדלו מן החטאים יותר ויותר מן הצדיקים לקדש עלו ועמדו במדרגה ה' היכל חמישי שפגנו עד דהינו גג הה"א וצדיקים בפתח הה"א בקניסות האכסדרא ולזה כפאשר האדם נעשה תשובה דהינו תשוב ה' אל מקמה, ונתחזר הקדוש ברוך הוא שכינתו עליו אינו שב פאקהה הראשונה בלבד, אלא יותר ויותר. והינו "ישוב ירחמנו" שיוסיף רחמים לישאאל ויתקנם ויקרם יותר.

וכך האדם צריך להתנהג עם חברו לא יהיה נוטר איבה מהפעס הקודם אלא כשיצא שחברו מבקש אהבתו יהיה לו במדרגת רחמים ואהבה יותר ויותר מקדם ויאמר חרי הוא לי כבעלי תשובה שאין צדיקים גמורים יכולים לעמד אצלם ויקרבהו תכלית קרבה יותר ממה שמקרב אתם שהם צדיקים גמורים עמו שלא תשא אצל:

ונבאר:

רבינו זצוק"ל אומר ביאור למה בעלי תשובה זוכים לעלות לכזאת דרגה גדולה אחרי תשובתם, כי הם הצטערו הרבה וממילא הם נכנסו דרך פתח מיוחד שהוא בגג הה' שנקרא: "פתח העליון", לעומת זאת הצדיקים שלא חטאו מעולם נמצאים בתוך האות ה' בפתח שלה בצד האכסדרה, ורמז בזה רבינו זצוק"ל רמז נפלא במילה: "תשובה" – שהיא אותיות: "תשוב" – ה', והינו שתשובה הה' למקומה, והקב"ה ישרה שכינתו עליו יותר מאשר על הצדיקים כיון שהוא בגג הה' והם בתוך הה' באכסדרה, [וכבר ביארנו שבאות ה' נברא העולם (וכדאיתא בגמ' מנחות שם), ולכן היא כ"כ חשובה, והיינו שע"י התשובה חוזר החוטא למקומו וחוזר העולם למקומו, ועל זה רמז רבינו זצוק"ל: "היינו ישוב ירחמנו שיוסיף רחמים לישראל ויתקנם ויקרם יותר".

והמוסר השכל שאנחנו לומדים מזה הוא: שלא בלבד שיש לנו לרחם על השני ולקבל אותו חזרה אם שב, וכמו שלמדנו בשבוע שעבר, ולא לנטור לו ולא לכעוס עליו על מה שהוא עשה, אלא לקרבו יותר ולרחם עליו ולאהוב אותו יותר ממה שאהבו לפני, ומדוע? מפני שכך הוא הולך בדרכו של הקב"ה שמקרב את בעלי התשובה יותר ממה שמקרב את הצדיקים הגמורים שלא חטאו מעולם, ומהטעם הנ"ל.

ייתן ה' שנזכה לכל הברכות ברוחניות ובגשמיות! אמן!

הוספה לגיליון "תומר דבורה" (7) ממורנו הגאון ר' שמואל הלוי רושמן שליט"א שאמר לי ביום א' י"א מרחשוון תשפ"ו: הדברים נפלאים ביותר! ויש לי להוסיף בעניין הטעם לזה שהקב"ה מקבל את השבים ומקרבם יותר מהצדיקים כמו שכתב רבינו זצוק"ל כיון שהם הגיעו לגג הה', [א"ה, והזכרנו את זה כעת באריכות, וישר כוח למורנו הרב שליט"א שעובר על הדפים כל שבוע ומכוון אותנו אל דרך האמת!].

הגיליון נודב ע"י ידידנו היקר ר' אברהם לוי שיחי' לעי"נ אביו אסלן יהודה בן מלכה ואברהם ז"ל, אמו רגינה בת רוחמה ומנשה ע"ה, אחיו יצחק בן רגינה ז"ל, אחותו מלכה בת רגינה ע"ה, אחותו אסתר בת רגינה ע"ה, אחיינו הד"ר יונתן לוי ז"ל בן רות ורפאל שיחי', ת.נ.צ.ב.ה.